

Canon

foto Wim Oskam

In onzekere tijden hebben we behoefte aan ijkpunten. Kijken in de spiegel van het verleden wijst ons begaanbare wegen in een wereld die bol staat van complexen, risico's en onthechtheden. De VOC als lichtend voorbeeld. In 2007 leidde dat tot de opstelling van de canon van de Nederlandse geschiedenis. De canon is het richtsnoer van kennis over onze cultuur en geschiedenis. Het is dat wat we aan nieuwe generaties en nieuwe inwoners willen meegeven. Goudgerand, maar niet altijd zonovergoten. In navolging van dit historische richtsnoer hebben enkele dapperen het initiatief genomen tot een canon van het sociaal werk in Nederland, Vlaanderen en inmiddels ook internationaal. Begonnen als grapje is dit voornemen uitgegroeid tot een volwassen onderneming. De website **canonsociaalwerk.eu** toont vijftig vensters met de rijke geschiedenis van het vaderlands sociaal werk. Het motto van de makers – ik zei het al met andere woorden – is dat kennis nemen van het verleden een investering is in de kwaliteit van het professionele handelen in het heden.

Zeker als je de sector een warm hart toedraagt, is het de moeite waard om een kijkje te nemen. Het eerste venster verhaalt van het Concilie van Tours in 567, uitgevaardigd onder Paus Johannes III. Daarin werd voorgeschreven dat elke lokale gemeenschap de eigen armen en behoeftigen moest voeden. Het eindigt meer prozaïsch met de invoering van de Wmo in 2007. In de tussenliggende vijftien eeuwen worden ontwikkelingen beschreven waarmee particulier initiatief en overheid ervoor zorg wilden dragen dat burgers tot hun recht komen in een voortdurend veranderende wereld. Oorlog, armoede, onderdrukking, verwaarlozing en eenzaamheid liggen er constant op de loer.

De initiatiefnemers van de canon geven zelf aan dat hun arbeid nog tal van onvolkomenheden bevat. Mijn voornaamste, eerste indruk is dat zij rijp en groen inderdaad opeengestapeld hebben. *Close reading* leert anders: wanneer je je mee laat voeren in de mooie beschrijvingen van de sisyfus-

arbeid van onze voorgangers, ontstaat een coherent beeld van de moeizame maar ook glorievolle ontwikkeling van compassie van de ene mens met de andere. En hoe die compassie gaandeweg vertaald werd in professionalisering.

Tijdens de presentatie op de Fontys Hogeschool klonk er kritiek: de keuze van de vensters was willekeurig en eenzijdig. Zo zou het maatschappelijk werk oververtegenwoordigd zijn. De makers waren de eersten om de hand in eigen boezem te steken: alternatieve vensters en eigen subcanons op deelonderwerpen zijn welkom.

Maar is het maatschappelijk werk niet de moeder van het sociaal werk? Nagenoeg alle loten in het rijke landschap van sociaal werk zijn ontsproten aan dezelfde stam. Neem het voorbeeld dat Hueting en Neij in hun geschiedschrijving in het *Welzijnsmaandblad* naar voren brengen.¹ Al aan het einde van de jaren vijftig van de vorige eeuw stimuleerde het ministerie van Maatschappelijk Werk de *community organization* en omdat het zich bewust was van de problemen van de overgang naar een geurbaniseerde samenleving.

In een bui van overmoed brachten deze historische overpeinzingen me nog een stapje verder. Zou deze canon niet tot het inzicht moeten leiden hoezeer stam en loten één grote familie vormen? En zouden we ons ook niet als zodanig moeten profileren? De weersverwachting voor de komende jaren is tegenwind: door economische crisis, uitgestelde overheidsbezuinigingen en een grimmiger politiek klimaat. Is dat niet het moment bij uitstek om stam en loten te verenigen in een groot en sterk sociaal werkblok? Oeps, dat is eruit!

Noot

1. Ernest Hueting en Rob Neij (1985), 'Voortgang zonder samenhang. De verhouding tussen particulier initiatief en de overheid.' In: *Welzijnsmaandblad*, jrg 1985, nr. 10, pp. 32-44.

Harry Hens werkt bij MOVISIE Be-roepsontwikkeling en is bestuurslid van de Marie Kamphuis Stichting. Reacties naar h.hens@movisie.nl